

Omzendbrief OMG 2020/O 2020/1

Omzendbrief betreffende de wijziging en actualisatie van de omzendbrief van 27 augustus 2008 over inzameling van asbestcement op de recyclageparken in het Vlaams Gewest
Aan de Provinciegouverneurs
Aan de Colleges van burgemeester en schepenen

Vlaams minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme, Zuhail Demir
Seven - 6de verdieping
Koning Albert II-laan 7
1210 SINT-JOOST-TEN-NODE
T 02 552 61 00
kabinet.demir@vlaanderen.be

18 december 2020

Betreft: Aanlevering door burgers van verpakt asbestcement op recyclageparken uitgebaat door lokale bestuur en het asbestveilige beheer ervan ter plaatse.

Onder lokale besturen wordt verstaan: gemeenten, gemeentebedrijven, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, verenigingen van steden en gemeenten, provincies en provinciebedrijven (zoals gedefinieerd in het Besluit van de Vlaamse Regering van 23 januari 2004 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen of ermee gelijkgestelde rechtspersonen worden uitgevoerd).

Deze omzendbrief vormt een actualisatie van de omzendbrief dd. 27 augustus 2008 over de inzameling van asbestcement op recyclageparken in het Vlaams Gewest. De actualisatie omvat een verzameling van goede praktijken in het werkveld die met deze omzendbrief uitgerold worden voor alle recyclageparken in Vlaanderen. Dit conform bepalingen in Vlarem II over verpakt vervoer van materialen in asbest om verspreiding van asbestvezels in het leefmilieu maximaal te vermijden. Bij het toewerken naar een asbestveilig Vlaanderen 2040 waarborgt en optimaliseert deze omzendbrief een asbestveilige aanvoer van asbestcement voor burger en parkwachter.

Een lokaal bestuur is verplicht om asbestcement in te zamelen op het recyclagepark. Het aanleveren van asbestcement is zowel doorlopend tijdens de openingsuren van het recyclagepark mogelijk als bijvoorbeeld op aparte tijdstippen waarbij men dan geen andere afvalstoffen dan asbestcement kan aanleveren.

Titel 1. Bij de inzameling van asbestcement op het recyclagepark gelden volgende voorschriften voor het lokaal bestuur

Het lokaal bestuur is verplicht om aan de bepalingen van titel 3 van boek VI, uit de Codex welzijn op het werk (hierna codex genoemd) te voldoen. Dit omvat onder andere:

1. het opnemen van de container voor inzameling van asbestcement afval in de asbestinventaris van het lokaal bestuur;
2. het opstellen van een beheersprogramma met risicoanalyse en het nemen van de nodige preventiemaatregelen;

3. de concentratie aan asbestvezels in de lucht op de arbeidsplaats meten zoals vermeld in de codex;
4. het uitvoeren van een eenmalige melding van de acceptatie van asbestcement op het recyclagepark aan de betrokken regionale directie Toezicht Welzijn op het Werk (hierna TWW genoemd) van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, hierna FOD WASO genoemd. De meldingen die lokale besturen reeds deden in opdracht van de omzendbrief van 27 augustus 2008, blijven geldig;
5. het opmaken van een register van de werknemers die een risico hebben op blootstelling aan asbest, en dit register ter beschikking houden van preventieadviseur-arbeidsarts en toezichthoudend ambtenaar van TWW – FOD WASO;
6. een periodieke gezondheidsbeoordeling uitvoeren; de frequentie van de periodieke gezondheidsbeoordeling en de inhoud van de aanvullende medische handelingen worden per risico bepaald in de bijlage I.4-5 van de codex (ingevoegd bij KB 2019-05-14/07 art.12,008; inwerkingtreding 21 juni 2019);
7. op of in de nabijheid van het recyclagepark passende en steeds sanitaire voorzieningen ter beschikking stellen aan werknemers zodat er de mogelijkheid is tot minimaal handen wassen conform artikel VI.3-38 van de codex;
8. opleiding en informatie over asbest verstrekken aan de werknemers die risico hebben om met asbest in contact komen. Deze opleiding voldoet inhoudelijk aan de bepalingen van artikel VI.3- 36 en 37 van de codex en wordt conform deze wetgeving minimaal jaarlijks herhaald te worden. De aanwezigheidsattesten en de inhoud van deze adequate opleiding dienen ter beschikking gehouden te worden van de FOD WASO.
9. ter beschikking stellen aan werknemers van al het materiaal en reservemateriaal dat nodig is om het verpakte asbestcement asbestveilig te manipuleren en om bij eventuele incidenten zoals het scheuren van een folie of zak waarin het asbestcement verpakt zit, te kunnen ingrijpen: dit omvat onder meer de geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen (handschoenen, geschikte mondkmaskers, wegwerpkleding, ...) en materiaal om eventueel gemorst materiaal veilig op te kunnen ruimen

Titel 2. Inzamelwijze van asbestcement in de praktijk

Het lokale bestuur respecteert de hieronder vermelde bepalingen bij de organisatie van de inzameling van asbestcement in het recyclagepark

1. Het lokale bestuur voorziet zijn inwoners op regelmatige tijdstippen en via verschillende kanalen, in sensibiliserende informatie over het herkennen van en omgaan met materialen in asbestcement. Daarnaast voorziet het lokale bestuur minimaal één permanente, vlot raadpleegbare webpagina met informatie over het correct aanleveren van asbestcement op het recyclagepark. Voor informatie over veelvoorkomende toepassingen van in en om de woning en een veilige verwijdering van huishoudelijke hoeveelheden asbestcement kan verwezen worden naar de website van de OVAM www.asbestinfo.be. De OVAM voorziet op deze website ook communicatiemateriaal voor lokale besturen (bv. stapsgewijze filmpjes over veilig demonteren van golfplaten die asbestcement bevatten, algemene brochure,...).
2. Het recyclagepark zamelt enkel verpakt asbestcement in. Deze verplichting wordt uiterlijk zes maanden nadat deze omzendbrief van kracht werd, opgenomen in het politiereglement

- betreffende de inzameling en het beheer van huishoudelijke afvalstoffen en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen;
3. Het lokaal bestuur kan voor de inzameling zelf verpakkingsmateriaal aan zijn inwoners ter beschikking stellen, al dan niet tegen een vergoeding. Het lokaal bestuur kan inwoners ook doorverwijzen naar handelszaken die geschikt verpakkingsmateriaal verkopen. Bij aflevering van het verpakkingsmateriaal geeft het lokale bestuur de informatie zoals beschreven in het punt 1 hierboven. De inwoners krijgen ook duidelijke informatie over hoe ze moeten omgaan met grotere elementen zoals buizen en golfplaten die uit asbestcement bestaan. De informatie beschrijft dat het verboden is om deze elementen te breken om ze te kunnen verpakken en dat men het aangeleverde materiaal zelf omzichtig in de container moet kunnen deponeren;
 4. Het verpakkingsmateriaal bestaat uit doorzichtige folies en zakken die voldoen aan de vigerende regelgeving, zodat parkwachters controle kunnen uitoefenen op het aangeleverde materiaal. De werknemers van het recyclagepark houden daarbij toezicht op:
 - de toegang tot de afgebakende zone voor asbestcementinzameling; die is er enkel voor werknemers en bezoekers die asbestcement aanleveren
 - het correct deponeren van het asbestcement in de container door de bezoekers van het recyclagepark en weren van ogenschijnlijk niet-conform aangeboden fracties
 5. Het verpakte asbestcement wordt inclusief de verpakking in de container voor asbestcement gelegd. Het is verboden om de verpakking te openen en/of leeg te maken;
 6. Het verplicht gebruik van een vernevelinstallatie om de risico's op het verspreiden van asbestvezels te beperken bij het verpakt aanleveren van asbestcement is niet langer van toepassing;
 7. Bij de container voor asbestcement moet het inladen en stapelen (zonder gooien) vanop de grond eenvoudig mogelijk zijn;
 8. De container is voorzien van een scheurbestendige, lekdichte dubbelwandige en gekeurde inlegger.
 9. Het geheel van de maatregelen dient steeds tot doel te hebben asbeststofverspreiding te vermijden. De luchtmetingen vermeld onder Titel 1 punt 3 van deze omzendbrief dienen deze goede handelswijze te bevestigen.

Titel 3. Maatregelen ter voorkoming van asbeststofverspreiding

Om stofverspreiding maximaal te vermijden onderneemt het lokale bestuur volgende acties:

1. Sensibilisering van personeel en bezoekers van het recyclagepark over de correcte omgang met asbestcementen materialen;
2. Gebruikers van het recyclagepark moeten breuk en stofverspreiding maximaal voorkomen. Manipulaties, zoals ter plaatse verpakken, ter plaatse uitsorteren, leegmaken van zakken, het gooien of breken van materialen in asbestcement voor inzameling van asbestcement zijn verboden. Parkwachters houden hier toezicht op. Pictogrammen aan de container voor asbestcement geven dit aan en moeten duidelijk zichtbaar zijn voor de bezoeker;
3. Bij de keuze van de locatie van de container voor asbestcement op het recyclagepark, voert het lokale bestuur een risicoanalyse uit. Deze analyse maakt deel uit van beheersprogramma vermeld in Titel 1 punt 2 van de omzendbrief, de risicoanalyse houdt rekening met volgende factoren:

- a. De container voor asbestcement wordt zo optimaal mogelijk geplaatst, rekening houdend met de overheersende windrichting (ZW) en de omgeving (omwonenden, sportinfrastructuur, ...). De container voor asbestcement is daarnaast, in zoverre mogelijk, verwijderd van overige afvalfracties, werkplaatsen, refter en toiletten. Men plaatst deze container zodanig dat bezoekers deze plaats zo weinig mogelijk passeren en zodanig dat de toegang tot de container strikt gecontroleerd kan worden.
- b. De zone van de container wordt bij voorkeur fysiek (met lage hekken of afspanning) afgebakend waar dit mogelijk is en de zone van inzameling wordt door middel van een bord en pictogrammen aangegeven. Indien fysieke afbakening niet kan, is een gefundeerde en risicogebaseerde aanpak nodig met minimaal:
 - een bord en pictogrammen die de zone van de inzameling aangeven
 - gekleurde lijnen of een gekleurd vlak op de grond die de zone van inzameling afbakenen en aangeven
- c. Bij voorkeur is binnen de afgebakende zone ook plaats om de wagen en aanhangwagen onmiddellijk naast de container te parkeren en is aan de aanvoorzijde een wegneembare toegangsbeperking voorzien waar men enkel asbestcement mag aanleveren in nabijheid/onder toezicht van een werknemer van het recyclagepark;

Punten a tem c vervallen indien het lokale bestuur opteert voor aparte tijdstippen waarop men enkel asbestcement inzamelt;

4. Bij het scheuren van een folie of zak waarin het asbestcement verpakt zit, worden de locatie en de directe omgeving van het gebeuren conform de goede praktijken bevochtigd en gereinigd door de werknemer van het recyclagepark. Het hierbij gebruikte materiaal dient conform goede praktijk te worden gereinigd en/of (in geval van doeken) te worden verpakt als asbesthoudend afval dat mee met de asbestcementcontainer wordt afgevoerd. De werknemers gebruiken in dergelijke situaties de ter beschikking gestelde persoonlijke beschermingsmiddelen, leven hierbij telkens de elementaire hygiënevoorschriften na, zoals handen wassen en het zich tijdig ontdoen van hun persoonsbescherming om eventuele verdere contaminatie via die weg te vermijden;
5. De container voor asbestcement wordt pas geopend als iemand verpakt asbestcement aanbiedt. Daarna blijft de container open tot het recyclagepark sluit. Bij het sluiten van het recyclagepark legt een werknemer van het recyclagepark de inlegger in de container voor asbestcement dicht zodat die niet kan openwaaien.
6. De werknemers dragen de nodige beschermingsmiddelen bij het openen en sluiten van de inlegger en de container voor asbestcement, bij het klaarmaken van de container voor transport.
7. Voor de ophaling van de container moeten de werknemers van het recyclagepark de inlegger in de container voor asbestcement steeds correct sluiten en vastmaken volgens de geldende wetgeving en de voorschriften van de leverancier/producent van de inlegger en/of de voorschriften van de inzamelaar die de container ophaalt. De ophaling gebeurt door een door de OVAM geregistreerde inzamelaar, handelaar en makelaar voor asbestcementhoudend bouw materiaal die de container afvoert naar een daartoe vergunde inzamelinrichting of stortplaats.
8. De werknemers van het recyclagepark houden de omgeving rond de container voor asbestcement rein. Indien er zich resten asbestcement rond de container zouden bevinden, volgen de werknemers van het recyclagepark de veiligheidsmaatregelen zoals beschreven in punt 4 van Titel 3 van deze omzendbrief.

Het lokaal bestuur communiceert bovenstaande maatregelen via de daarvoor voorziene kanalen naar de betrokken doelgroepen.

Naast deze omzendbrief houdt de volgende wetgeving verband met de inzameling van asbestcement op het recyclagepark:

- Relevante bepalingen van de Codex Welzijn op het werk
- Vlarem II-over de milieuvorwaarden voor ingedeelde en niet-ingedeelde inrichtingen inzake asbest in artikels 4.7 en 6.4
- Vlarem II over de sectorale voorwaarden voor het beheren van een recyclagepark in de artikels 5.2.2.1.1 tem 5.2.2.1.3 en 5.2..32 1.3
- Uitvoeringsplan Huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval p.41 over de verplichte inzameling van asbestcement op het recyclagepark

Zuhal DEMIR

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme